

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 czerwca 2017 r.

Pozycja 114

POSTANOWIENIE

z dnia 13 czerwca 2017 r.

Sygn. akt Ts 162/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński – przewodniczący i sprawozdawca

Julia Przyłębska

Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2016 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej H.N.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 lipca 2016 r. (dana nadania) H.N. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności, po pierwsze: art. 951 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie, w jakim „nie uznaje za »istotną zmianę w stanie nieruchomości« zmian wartości nieruchomości wynikających ze zmian cen na danym rynku nieruchomości”, z art. 21 ust. 1, art. 64 ust. 2 i 3 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 20 Konstytucji; po drugie, art. 767⁴ § 2 k.p.c. (pomyłkowo oznaczonego w *petitum* skargi jako art. 767⁴ § 1) w zakresie, w jakim „pozbawia stronę prawa do wniesienia skargi kasacyjnej w sprawach z zakresu egzekucji cywilnej”, z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji; 3) art. 767⁴ § 3 k.p.c. (pomyłkowo oznaczonego w *petitum* skargi jako art. 767⁴ § 2) w zakresie, w jakim „pozbawia stronę prawa do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawach z zakresu egzekucji cywilnej”, z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 77 ust. 1 w zw. z art. 7 Konstytucji.

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2016 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu rozpatrywanej skardze konstytucyjnej. Trybunał uznał, że skarżący nie wykazał naruszenia swojego prawa własności. Egzekucja była bowiem prowadzona z nieruchomości niebędących już własnością skarżącego, lecz jego pełnoletnich dzieci. Przede wszystkim jednak Trybunał zauważył, że art. 951 k.p.c. w zakwestionowanym zakresie był podstawą orzeczeń wydanych na dużo wcześniejszym etapie postępowania egzekucyjnego – przed przysądzeniem własności (były to prawomocne postanowienia o oddaleniu skarg na odmowę sporządzenia dodatkowego opisu i oszacowania), a nie postanowienia Sądu

Okręgowego w G. z kwietnia 2016 r. o oddaleniu zażalenia na postanowienie o przysądzeniu własności, z którym skarżący powiązał naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw (i od doręczenia którego policzył trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej). Trybunał stwierdził również, że skarżący nie przedstawił orzeczenia wydanego na podstawie art. 767⁴ § 2 lub art. 767⁴ § 3 k.p.c. Dodatkowo Trybunał zwrócił uwagę na to, że z art. 45 Konstytucji nie wynika prawo skarżącego do wniesienia skargi kasacyjnej, a zarzut pozbawienia skarżącego sposobności dochodzenia odszkodowania za niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej w wyniku braku możliwości uzyskania prejudykatu Trybunał uznał – w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego – za nieuzasadniony.

W zażaleniu na postanowienie Trybunału skarżący podniósł, że wynik postępowania egzekucyjnego dotyczył bezpośrednio jego majątku, skoro doszło do uznania przez sąd za bezskuteczne umów darowizny zawartych między nim a członkami jego rodziny (art. 527 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz. U. z 2016 r. poz. 380, ze zm.; dalej: k.c.). Jak to ujął sam skarżący: „był [on] właścicielem nieruchomości, które w celu ukrycia przed wierzycielem przekazał dwójce swoich dzieci, jednakże wierzyciel podważył to przekazanie na podstawie art. 527 k.c.”. Ponadto, zdaniem skarżącego, rozważania Sądu Okręgowego w G. na temat art. 951 k.p.c. stanowiły znaczną część postanowienia z kwietnia 2016 r. i były podstawą tego niekonstytucyjnego postanowienia. Tymczasem, jak zaznaczył skarżący, rozważania na temat art. 998 k.p.c. zajęły tylko pół strony i sąd nie podjął się wykładni tego przepisu. Skarżący zarzucił również Trybunałowi błędne przyjęcie, że „art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga, aby skarżący dokonał zaskarżenia postanowienia na podstawie art. 767⁴ § 2 lub 767⁴ § 3 k.p.c., podczas gdy byłoby to czynnością, której wprost zabraniają przepisy obowiązującego prawa”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Zgodnie z art. 61 ust. 7 w zw. z art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy o TK Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada – w zakresie zarzutów sformułowanych w tym środku odwoławczym – czy w wydanym postanowieniu prawidłowo ustalił istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W ocenie Trybunału kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i dlatego nie zasługują na uwzględnienie.

Trybunał przypomina, że skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony wolności lub praw, służącym zainicjowaniu konkretnej kontroli norm prawnych. Możliwość jej skutecznego wniesienia uzależniona jest od spełnienia konstytucyjnych przesłanek i warunków określonych w Konstytucji oraz ustawie o TK. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skarga konstytucyjna jest dopuszczalna, jeśli, po pierwsze, zaskarżony przepis jest podstawą prawną ostatecznego orzeczenia wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej w indywidualnej sprawie skarżącego, po drugie, skarżący uprawdopodobni naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw wskazanych w skardze, po trzecie, źródłem naruszenia jest normatywna treść kwestionowanych przepisów, a sposób naruszenia został określony przez samego skarżącego w uzasadnieniu wnoszonej skargi.

Trybunał zauważa, że stwierdzenie w stosunku do wierzyciela bezskuteczności czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią umożliwia wierzycielowi prowadzenie egzekucji z przedmiotu nabytego w drodze tej czynności przez osobę trzecią. Przedmiot ten pozostaje jednak nadal w majątku osoby trzeciej, nie wraca do dłużnika. W związku z tym egzekucja prowadzona z nieruchomości przeniesionych w drodze darowizny na dzieci skarżącego nie mogła naruszyć jego prawa własności.

W odniesieniu do art. 951 k.p.c. Trybunał uznaje, że obszerność wyводу Sądu Okręgowego w G. nie ma znaczenia dla kwalifikacji tego przepisu jako podstawy ostatecznego orzeczenia, z którego wydaniem skarżący wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw. Istotne jest to, że w postanowieniu z kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w G. stwierdził, iż należało zastosować art. 998 § 2 k.p.c., co było wyrazem dominującego poglądu, zgodnie z którym w sprawie skarżącego zarzut naruszenia art. 951 k.p.c. nie mógł być podstawą zażalenia na postanowienie o przysądzeniu własności. Przepis ten nie był zatem – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – podstawą postanowienia Sądu Okręgowego w G. z kwietnia 2016 r. Poza tym skarżący miał możliwość kwestionowania konstytucyjności art. 951 k.p.c. na wcześniejszym etapie postępowania egzekucyjnego – w związku z wydaniem prawomocnych postanowień o oddaleniu skarg na odmowę sporządzenia dodatkowego opisu i oszacowania. Powyższe zaniechanie skarżącego pozbawiło go możliwości wniesienia skargi konstytucyjnej, bowiem upłynął już trzymiesięczny termin od doręczenia tych postanowień.

Jeśli chodzi o wymóg przedstawienia przez skarżącego ostatecznego orzeczenia wydanego na podstawie zakwestionowanego przepisu, to wynika on wprost z art. 79 ust. 1 Konstytucji i znajduje potwierdzenie w utrwalonym orzecznictwie Trybunału (zob. postanowienie TK z 10 marca 2015 r., SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35).

Na koniec Trybunał zauważa, że w zażaleniu skarżący w ogóle nie odniósł się do stanowiska Trybunału w kwestii zarzutu zamknięcia skarżącemu w postępowaniu egzekucyjnym drogi do złożenia skargi kasacyjnej oraz zarzutu pozbawienia skarżącego sposobności dochodzenia odszkodowania za niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. To zaś – niezależnie od braku orzeczenia wydanego na podstawie zaskarżonych przepisów – przesądziło o odmowie nadanie skardze dalszego biegu w odniesieniu do art. 767⁴ § 2 i art. 767⁴ § 3 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak na wstępie.